

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szétállítás:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 „	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., havá hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.	
Hirdetések díja:	
Mat h. petit sor egyszer . . . 6 kr	Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4	Nyitlér sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havá a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

A nőnevelés és nőkérdés.

Arad, augusztus 5.

Hogy a hajadonokká serdült leányok nem valamennyie talál mint hitves- és anya hivatásának megfelelő elhelyeztetést a társadalomban, ez igen természetszerű és éppen nem új keletű baj; de akut jellegét a modern életben két oknál fogva nyerte: először, hogy az előbbi cikkünkben méltatott körülményeknél fogva a család-alkotás nehezebbé lett, s így aránytalanul több a hajadonul maradt nő és másodsor, mert azon remedium, mely a régi, patriárkálisabb, emberibb társadalmi és családi viszonyok között teljesen élet vette a baj nőkérdésé való kiélesedésének, ma — éppen csak az elhibázott nőnevelésnél fogva — megszűnt annak hatékony orvosszerűül szolgálni.

Régebben és a keleti államok társadalmában ma is rokonainak körében találta tisztességes menedékhelyét a férjtelennő, hol a családban a háztartás és gyermeknevelés gondjait az asszonynyal megosztva magát hasznossá, sőt nélkülözhetlenné tudta tenni.

Igaz ugyan, hogy ez a viszony a nőnek állandó és törvény szerint is megszabott kiskorúságát és alárendeltségét feltételezte, de megakadályozta azt, hogy a gyönges a megélhetés feltételeivel nem rendelkező nő elhagyatva dobassék a nagyvilágnak gyakran elzúléssel fenyegető viszontagságai közé. Ma a rossz helyen alkalmazott állóvagiasság és ferde nőimádat, mely a nőt gyermekkorától kényezteti, kevelésséggel megtölti, nincs összhangban azzal az alárendelt helyzettel, a melybe őt a természet és az élet kérésselhetlen rideg rendje szorítja; a megférhetlen fenhéjazó természet önálló-

ságot, ugynevezett kenyérpályát keres, ennek biztosítását követeli a leány az ő szüleitől épp úgy, mint azt fitestvérei nyelik és ilyen pályák nyitását sürgeti a szülőkből álló társadalom a közélettől és az államtól.

És az aposztrofált tényezők — hogy egy triviális szólammal élünk — beugrottak a ferde utra térült közóhajnak, s az ugynevezett nőkérdés megoldását oly veszedelmes irányban keresik, melyen minden előbbre tett lépés csak komplikálja, öregbíti a bajt.

Kétséget sem szenved, hogy a közélet elég oly kenyér-pályával rendelkezik, melyeken a nő — kellő előképzettség mellett — épp úgy megélhet az azzal járó kötelemeknek, mint bármily férfi. De ha közelebbről vizsgáljuk, vajjon a nőknek ily helyeken való alkalmazása által szolgálnak-e a céljuk? akkor be kell vallanunk, hogy épp az ellenkezőjét érjük el, mint a mit szándokoltunk, mert minden egyes nő által betöltött és tisztességes megélhetést biztosító állás ugyanakkor és ugyanott egy férfit tesz fölöslegessé, ki amannak helyén családot alapítva, így is, úgy is — bármily körülmények között — biztosította volna egy nő existenciáját.

Nyilvánvaló tehát, hogy minden, nem a kised vagy szoroson vett nőnevelést illető tanári vagy tanítónői, postai, távirdai vagy üzleti állásnak nő által való betöltésével nemcsak hogy nem apasztottuk az ellátás nélküli nők számát, hanem mindannyiszor egy-egy család keletkezése- és megélhetését tettük lehetetlenné.

Ebből a szempontból bírálva el már most a nőnevelésünk fejlesztésében lábra kapott amaz irányt, mely a leányoknak a

nők természetes hivatáskörén kívül álló műveltséget és képesítést kíván biztosítani: elhibázott és veszélyesnek kell azt jelezni, első sorban pedig a leánygimnázium felállításával némely fővárosi pedagógus által kieszelt bizarr, halva született tervet.

Nem a latin és görög nyelvnek és régiségeknek, nem az algebra és geometriának, nem a bölcsészettnek, az esztetikai és belletrisztikai üres szalmacsépléseknek kultiválása hiányzik a mi nőnevelésünkben, hanem igenis a nő valódi hivatásának és az emberi társaságban osztályrészt jutott állásának megismertetése; — hiányzik a háziasság, egyszerűség, takarékoság és engedelmesség iránti érzék felkeltése; — hiányzik a tisztességes munka erkölcsi jelentőségének méltatása. Ezekben és szoroson a női hivatáshoz tartozó szakismeretek elsajátításában rejlik a nőnevelés egészséges irányu fejlesztése, mert csak így lesznek erkölcsileg és szellemileg képesítve a magukra maradt, és fentartásukról önmaguknak gondoskodni kénytelen nők arra, hogy a társadalomnak nemterhére, hanem hasznára legyenek, s a mellett tisztességes ellátásban részesüljenek.

Belföld.

A horvát országgyűlés.

A most megnyitott országgyűlés 88 képviselőből áll. Nyolcz Starcevic-párti és két radikális szerb képviselő kivételével a többi mind a kormányt támogató nemzeti párthoz tartozik. E párt klubja elhatározta, hogy Horvátot választja elnökké, a ki már két ülés alatt volt az országgyűlés elnöke.

TÁRCZA.

— Augusztus 6. —

Álmatlan éjszaka.

Könnyű azt mondani az embernek, hogy hát feledni fogok.

Könnyű bebeszélni magának, — hogy semmi oka a szomorúságra.

Még könnyebb megérteni, hogy itt csapásról szólan sem lehet.

De amikor a csöndes nyári éjjelen beszűrődik ablakunkon az estvéli harmathullástól megfrissült lombok illatos párája, amely mintha megsimogatná homlokunkat, arcunkat és szemünket: egyszerre meglep bennünket az éber álmodozás s a félálomban való tépelődés gyötrelme.

Ez az éber álmodozás aztán megjelenít előttünk egy barna leányfőt, egy vidor arcocskát, nevető ajkakkal és tündöklő szempárral.

A leányfő a beillanó éjjeli párázatban-e, vagy az agyunk izzó rostjain, azt nem tudni hol, csak reszket, csak lebeg előttünk lassacskán a váll, a két kar, a csipők, a két picziny szubtilis láb. Az egész alak összefoly valami ezüstös, majd halványabb kékes színben. S a mikor szelid áhitattal, vagy föllángolt vágygyal feléje nyulunk, mint egy nevető kívánatosan

édes, élő leányhoz: akkor a kék párázat egyszerre szertefoszlik s nem látunk egyebet, mint a holdnak gunyosan bekandikáló, halott-koponyához hasonló, rideg arcát; és nem érezünk mást, mint a veszteség tudatát.

Ekkor bizony nehéz a feledés, érthető a szomorúság és fájdalmas a csapás tudata.

Károly Györgyön is az ébrenálmodás, az ilyen álmos tépelődés vett erőt.

Megfordult ágyában, hogy majd aludni fog. Be is hunyta szemét, neki is fohászodott: ám az előbb szertefoszlott fantom újból megreszketett előtte.

Kénytelen volt belátni, hogy ezt az éjet is álmatlanul fogja tölni.

De hát honnan ez a gyöttrődés?

Volt egy leány, aki hozzá nőtt szívéhez. Két esztendeig egyéb gondolata, más vágya se volt, álláshoz vergődni s aztán megszerezni azt a leányt Isten és ember előtt a maga egyetlen üdvösségének.

Mennyi gyöngédséggel s micsoda előszeregettel rajzolta ki maga elé a boldog családi életnek a jövő napokból immáron elősugárzó képét.

Es a leány?

Hajlott hozzá.

Szemeiben a viszonzó szerelem fényét

látta megvillanni; ajkairól ezt a két szó halotta: édes György. A báltermek parkettjén, amint átölelte derekát, az egymáshoz simuló futamodásban lelküek, szívüket, egész valójukat érezte kicserélődni. A tavaszi együttes sétáknál kölcsönösen építgették ki a csillámos jövőt.

Alig hiányzott már néhány rövid lépés az egygyé váláshoz.

Ertették, szerették egymást.

Megjött a májusi kinevezésekről szóló értesítés is.

Károly György főhadnagy lett.

Es ekkor miutha valami váratlan zivatar kerekedett volna, amely nedves, nehéz szárnyával szétzilálta a közös jövő kitervelt képeit.

Nem is emlékszik már arra a csekélységre, arra a zokszóra, amely miatt a leány egyszer csak fölkel a zongora mellől s ott hagyta a szalónban.

György sértődötten hagyta ott a kis szalont s várta egy napig, két napig, három egész napon át az egyetlen fölvilágosító, hívó szót.

Hasztalanul várta.

Amikor csüggedten, némi haraggal és kétségbeeséssel kiment a közkertbe kóborolni: a

Valuta-törvények.

A magyar és osztrák pénzügyminisztérium szakelőadói között Bécsben folyt tárgyalások már véget értek a magyar kormány képviselői vissza is utaztak már Budapestre. Az értekezleteken a bécsi pénzverde igazgatója, Pechaur levag is részt vett. Ezuttal nem volt megállapítható valamennyi, a valuta-törvények keresztülvitelére vonatkozó előkészületek. Első sorban — valószínűleg már a jövő héten — az új pénzek veretésének mielőbbi megkezdésére vonatkozó rendeletek fognak közzététetni.

A valuta-szabályozás és a dohányjüvedék.

Néhány nap előtt egy bécsi lap azon valószínűtlen hírt közölte, hogy a kormány a valuta-szabályozás költségeinek részbeni fődözésére a dohányjüvedék bevételeinek fokozását tervezi, olyformán, hogy ezentul nem fogna többé cigarettadohányt gyártani, hanem csupán kész cigarettákat és pipadohányt. A „Presse“ről van hatalmazva, hogy ezt a hírt teljesen alaptalannak jelentse ki.

Az italmérési jüvedék.

— A pénzügyminiszter utasítása. —

Az állami italmérési jüvedékre vonatkozó törvény módosítást célzó új törvényozik már közzététetett és most Wekerle pénzügyminiszter e törvény végrehajtására, illetőleg a bor- és sör-italadók, a lius- és cukor-fogyasztási adók, valamint a szesz-italmérési adónak a jövő évre leendő biztosítása iránti munkálatnak megkezdése tárgyában utasításképpen kiadott ma 51.026 s. a. egy terjedelmes, 48 szakaszból álló körrendeletet

Az utasítás mindenekelőtt megállapítja, hogy 1893. január 1-től kezdve csupán egységes boritaladó, illetőleg sör-italadó fog fönnállni.

Mesterséges boroknak — mint a melyek szintén adóztatás alá esnek — tekintendőek:

1. a borhoz hasonló oly termelvények, melyek nem szőlőnedvből, hanem különféle anyagok (viz, szesz, gliczerin, cukor, borkő, stb.) vegyítése által állítatnak elő;

2. bortartamu termelvények, melyek a természetes bormustnak, vagy bornak mesterséges szaporítása útján, vagy pedig szőlőtörkölyről vagy borseprőből, viznek, cukornak, gliczerinnek s más hasonló anyagoknak vegyítése által állítatnak elő melyek az előállított folyadéknak a bor izét kölcsönzik.

A törvény 2. §-a és a törvény kiegészítő részét képező árszabás szerint a mes-

terséges bor a természetes borraral egy adó-tétel alá esvén, nyílt községekben és a zárt városokba való bevitelnél a mesterséges bor megadózása a rendes eljárás szerint történik.

Igen szigorú intézkedéseket tartalmaz az utasítás az üzleti helyiségek és az eszközközök megvizsgálására, ugyisntén a jüvedék felülgyletre nézve, mely alatt a mesterséges bor előállítása áll.

A pénzügyi közegeknek az ily vállalatok üzleti helyiségeibe való belépés és ott a hivatalos eljárások teljesítésére szükséges tartózkodás nappal bármikor és az üzem tartama alatt éjjel is akadálytalanul megengedendő és hivatalos eljárásukban a vállalkozó vagy személyzete által kivánatukra a szükséges segédmunka megadandó.

A törvény 3. §-a szerint nyílt községekben azok a szőlősgazdák, kik szesz italok kimérésével vagy kis mértékben való elárusításával (1888. XXXV. t.-cz. 2. §-a s az ezen törvényozikk végrehajtása iránti utasítás 2. és 3. §-ai) nem foglalkoznak, abban a kedvezményben részesülnek, hogy saját termésü boraiktól a házi szükségletre szánt bormennyiség után italadó fejében ezentul is csak a jelenleg fönnálló fogyasztási adónak megfelelő részt fizetik; mihez képest a kiméréssel vagy kis mértékkel való elárusításal nem foglalkozó szőlősgazdaktól boritaladó fejében hektoliterenkint: I. osztályú községekben bor után 3 frt 35 kr, bormust és szőlő czeftre uton 2 frt 52 kr, II. osztályú községekben bor után 2 frt 69 kr, bormust és szőlő czeftre után 2 frt 1 kr, III. osztályú községekben bor után 1 frt 35 kr, bormust és szőlő czeftre után 1 frt 1 kr szedendő be.

Azok a szőlősgazdák, a kik a fentebb jelzett kedvezményekre igényt tartanak, kötelesek szeptember 15-ig, legkésőbb azonban a szüret megkezdéseig ebbeli igényüket a községi előjárásnál bejelenteni.

Összeállítja az utasítás a beszédesi jutalékokat, melyekben a községek az általuk megváltott fogyasztási és italadók, valamint a szeszitalmérési adó után az illető törvények értelmében részesülnek. E jutalék a boritaladónál (a huszfogyasztási adóval együtt) és a söritaladónál 500 frt általánösszegig 10 százalék, azonfelül 5 százalék, (1868: XXXV. t.-cz. 4. és 1892: XV. t.-cz. 4. §-a) s a szeszitalmérési adónál 500 frt általánösszegig 5 százalék, azonfelül 2 százalék, (1888. XXXV. tc. 28., és 1892: XV. tc. 6. §-a), mindezeknél azonban legfőlebb külön-külön 2000 frt, végre a cukorfogyasztási adónál 500 frtnyi megváltási összegig 5 százalék, azonfelül 2 százalék (1881: IV. t.-cz. 23. §-a). Adóköteles felek a megváltásnál csak a sörital- és a cukorfogyasztási adó után részesülnek 500 frtnyi megváltási összegig 5 százalék, azonfelül 2 százalék beszédesi jutalékban.

Egy hirhedt hazaáruló.

— Ratiu mosakodása. —

Ratiu János tordai ügyvéd ellen a kolozsvári ügyvédi kamarához fegyelmi keresetet adtak be azért, mert a román memorandumvivő küldöttséget Bécsbe vezette s általában a hazaárulásnak bélyegzett mozgalom élén állott. A kolozsvári ügyvédi kamera felhívta Ratiut, hogy a vádra harmincz nap alatt választ adjon. A vádlott most beküldötte választ az ügyvédi kamarához román és magyar nyelven írva. A válasz hangja egyesíti az ügyvéd fufangját és egy veszedelmes román ágítató dühöngéseit és telve van alpolitikai bölcseslettel.

Mindenekelőtt meg kell mondanom — ugymond — a feljelentőknek, hogy hazaárulók azok, a kik végleges szakitást akarnak Magyarországtól és Ausztria közt, a kik évenként Turinba vándorolnak — hazaárulók azok, a kik arra törekcsenek, hogy a Szent-István koronája alatt álló országok és Ausztria közt a viszonyokat, melyeket elválaszthatlan kapcsolót össze, felbontsák. Hazaárulók azok, a kik inzultálják a fekete-sárga lobogót, mely százados szimboluma az egész monarchia fiaiból összeállított közös hadseregnek. Hazaárulók azok, a kik midön meghallották, hogy a románok szeretett uralkodójuk által fogadtatni fognak, a függetlenítés kihirdetésével fenyegetődtek.

Összeesküvőknek neveznek önök?

Más néphez tartoznak azok, a kik egy nemzetektől a másikig hivatásszerű összeesküvőket nevelnek maguknak. A románok sohasem esküdtek össze, nem ismerik és nem akarják ismerni, mi az esküvés.

Egy nép, mely 25 év óta törvényes eszközökkel a világ előtt nyíltan küzd egy Erdély függetlenségének helyreállításáért, mint az 1881. évben hozott és elfogadott nemzeti párti program többi pontjainak végrehajtásáért — az a nép nem hazaáruló, hanem életrevaló, bátor, lelkiismeretes és az ó jogaihoz ragaszkodó, melyeket hirdetett a múltban, és hirdetni fog a jövőben is.

A mikalakai templom-botrány.

— Csóra plébános nyilatkozata. —

Mikalaka, augusztus 5.

III.

A tanító ellen elkövetett merénylet után sürűbb tanácskozások tartottak titokban különböző helyeken nappal és esténként, melyekből Dáskál Jusztin ur ki nem maradt, sőt azokban részt vett, s kezdeteket vettek küldöttségek menesztése méltóságos püspök urhoz anyira, hogy Ő méltósága ezen küldöttségek részéről valóságos zaklatásnak volt kitéve. Ezen küldöttségek állottak

De miként?

Az ablakok alá ért. A fehér, csipkés függöny le volt bocsájtván.

Lázadó szívetel töprengett a bosszullás módján; de ekkor hirtelen megsillantak előtte azoknak a napoknak emlékei, amely napokra derűs fényt, édes boldogságot árasztott az Emma szerelme.

Két esztendőn át nyújtott boldogságért átokkal, bosszualással fizessen?

A huszártiszt szemében két meleg könyccsepp jelent meg.

Lépteket hallott oldala mellett. A cigányok mentek arra. Gyors elhatározással odaállította őket az ablak alá s fölhangzott a bánatos nóta:

„Holdvilágos, csillagos az éjszaka.”

A csöndes éjszakában lassan, foszladozó hangon, lágyan szól a zene. A huszártiszt odadönt a falhoz, levette sapkáját s mellre horgasztott fölve álmodozott a hullámzó zenére. Mintha valami neszt hallott volna az ablakból. Föltekintett s ebben a pillanatban egy fehér kézből egy rózsa hullott a homlokára.

Piros rózsa volt.

Másnap látogatást tett. Kibékültek. Es többé nincs tépelődéssel teli álmatlan éjszakája. Kópé.

sétány utolsó oldalán a lehajtott platán-lombok alatt, meglátta a leány lilaszín ruháját, fehér virágos kalapkáját s aztán meglátott mellette egy sugár, magas férfit, aki lehajlott s úgy nézett reá, a leány pedig félvállra hajtott fejt s tündöklő szemekkel mosolygott föl reá.

György megütődött és sietett feléjük.

A szívébe kapott egy indulat, a megrettenés. A megrettenés attól, hogy ime, válaszfal nőtt közöttük.

Lihegve rohant a leányhoz. Ez elpirult, elhalaványodott s aztán egy kaczer mozdulattal karját a férfi karjába öltötte és szinte kényszerítette, hogy forduljanak vissza.

György megállott.

Ebben a pillanatban fölhangzott a leány csengő kaczagása.

— Nekem szólt ez a kaczag? — kérdezte György magától.

Még várta, hogy visszanéz csak egyszer, egy pillanatra csupán. Nem is várt hívó pillantást tőle. Csak egy tekintetet, amely megengedi, hogy közeledhessék. De semmi.

Aombok eltakarták.

György vérg sértve fordult vissza az utról és gyors léptekkel hagyta ott a sétányt.

— Nem gondolok rá! — nyögte magában. — Nem érdemes ügyet vetni rája! — suttogta.

Hanem az történt vele, ami minden más emberrel meg szokott esni.

Amikor belátta, hogy most már vége mindennek: akkor érezte csak, hogy mégis ő volt a hibás és övé a veszteség.

Nem kérdezősködött, nem járt utána.

Napokon át, amikor társaságban volt a feleség fátylát érezte rávonódni a két esztendő történetkére.

Az idyll elmúlt. Vége van. Nincs mit siratni rajta.

Hanem éjjelenként az emlék újra előfogta.

Most, három hó után, hogy nem tudott nyugodni, fölkel, fölöltözött s hajadon fölve kiment az utcára barangolni.

Valami le nem küzdhető, lelkéből fakadt ostoba vágy kapta el, hogy elmenjen az ablak alá s belekiáltssa a csöndességbe átkait azokért a gyötrelmekért, amiket az álmatlan éjszakák on át kell szenvednie.

Amint ment, lépkedett: visszhangként esendült meg füleiben egy délután hallott beszélgetés, amely arról adott hírt, hogy Emmának ma volt az esküvője. Melyik Emmának? még nem tudta; talán nem is hallotta. csak úgy rémlik előtte.

A huszártiszt valami nehéz, bántó szorultást érzett a szívében s aztán a bosszualás tüze lobbant meg szemében.

— Meg kell rontanom a boldogságát.

a turbulens énekhar tagjaiból s egynehány fővezetett községi lakosból, a kiket D á s z k á l Jusztin tisztelendő ur és tanítója B u g á r Száv toborzott össze és vezetett Aradra. Ok maguk azonban nagyböcsen a méltóságos püspök ur színe előtt nem jelentkeztek, s így alattomban gonosz tervük kivitelére biztosabban működhetnek.

A küldöttségek járkálása után következtek rendeletok rendeletok után, s intézkedések intézkedések után, melyek a hangulatot csak fokozták, mert a szentszék a küldöttségek zaklatásai folytán a mit ma határozott holnap megvaltoztatta, mindig a turbulensek kívánalmához képest, míg utóvégre is ugyancsak a turbulensek kívánására H a m z s a Augustin szentszéki ülnök ur mellözésével főtisztelendő G o l d i s János püspöki helynök ur lett kiküldve az ügy elintézésére.

Hogy a szentszék helyesen járt el, vagy nem, ez alkalommal nem teszem vita tárgyává, egyszerűen kijelentem, hogy én a szentszék intézkedései ellen sem magam, sem pártfeleim semminemű kifogást nem emelünk, közóhajunk lévén mindnyájunknak a béke helyreállítása, mire nézve tanukép hivatkozom magára főtisztelendő püspöki helynök urra, a ki bizonyíthatja, hogy én részemről minden kitelhetőt megtettem a béke helyreállítása érdekében.

Nem így gondolkozott azonban tisztelendő kollegám, D á s z k á l Jusztin ur, mert neki ügyvéde van, P o p p C. István dr ur, a kit az egyházzsinatra is kihozatott, holott jól tudja, hogy ilyenmő testületok gyűléseiben ügyvédi képviselőnek helye nincs és nem is lehet.

Azonban midőn főtisztelendő G o l d i s János püspöki helynök ur első ízben tanácskozást tartott a helyszínen az ügy elintézésére tárgyában, miután P o p p C. István dr ügyvéd ur az ügybe beavatkozott, minden jogi alap nélkül, sőt nem átalotta, hogy engem jogtalanul megtámadjon, a vizsály ismét kitért. Egyik rovozt előléte ügyfele ellenem székelt emelt, mire az elnökö püspöki helynök kénytelen volt a gyűlést feloszlatni.

Tanukkal bizonyíthatom, hogy azon gyűlés lefolyása alatt tisztelendő kollegám D á s z k á l Jusztin ur jelek a d á s a v a l b i z t a t t a pártfelelelt hogy mit fogadjanak el és mit nem, P o p p C. István dr ügyvéd ur pedig folytonosan fűszagosasban állott ügyfeleivel, kik közül az egyik kolompos anynyira ment, hogy az elnökö püspöki helynök urtól követelte, hogy engemet zárjon ki a tanácskozásban való részvételtől, mely követelésnek elég nem tétetett, miután az törvényellenes volt.

Már most itélje meg az igen tisztelt közönség, hogy honnan jöhét elő ily követelésekkel egy olyan ember, a ki nem csak a törvényről nem bír fogalommal, de még az írás és olvasásról is csak hallomásból tud valamit, ha tud?

Egyházi törvényszék szerint minden községben az egyházzsinat egyházi elnöke a lelkes, a hol pedig több lelkes van, azon lelkes, a ki több évi szolgálattal bír, tehát Mikalaka községben az egyházi zsinat rendes elnöke én vagyok, mindaddig, míg állásomtól fegyelmi uton elmozdítva nem leszek, s ha az kivételesen más által vezetetik, még az által törvényes jogom nem szűnt meg.

Es ezen jogomat feun fogom tartani bárkivel szemben, s ki törvényes jogaim sértésére tör, vagy azok ellen izgat, azt egyszerűen lazítónak jelentem ki.

Már pedig tisztelendő kollegám D á s z k á t Jusztin ur és társai egyházamban nyert törvényes jogaim megszorítását czélozták, tehát az izgatás vádja őt és társait illeti, melyért a felelősség reája fog háromolni.

Csóra János,
plébános.

A krassói korrupció.

— Saját levelezőnkől. —

Lugos, augusztus 4.

Nagyon tévednek, a kik azt hiszik, hogy nálunk, a délvidéken a románok csinálják a nemzetiségi kérdést. A románok békésen, testvériesen megférnek a magyarok mellett, ami kitűnik abból is, hogy az utóbbi években egyáltalán nem fordultak elő nemzetiségi hecczölések a délvidéken.

Nem különösen Krassó-Szörény vármegyében, hol J a k a b f f y Imre főispán és a vármegye tisztikara mindig tapintattal tudta megnyerni a románokat a magyar kultúrának. Ez a kiváló tapintat eredményezte azt a jó viszonyt, mely a magyar szellemű tisztikar és a vármegye román ajku lakossága közt feunáll.

E jó viszonyt igrkeznek most megrontani éppen azok, a kik kizárólag szabadalmazott hazafiaknak hirdetik magukat.

Közlönyük a „Südung. Reform“ naponként mind élesebb támadást intéz a tisztikar ellen, telve alaptalan vádakkal. E czikkek ugyszólván fellázítják a lakosságot a tisztikar ellen, mely a polyglott vármegyében egyedül képviseli a magyarságot. E czikkek értelme tulajdonképen az, hogy „néztek román ajku polgártársak: ilyen a magyar adminisztráció. Ne engedelmességek a közegeknek; ne hallgassatok rájuk, mikor a nemzeti gyűlölség harcainak elcsitítására törekszenek; ne bizzatok bennük, mert csalók, ámitók, sikkasztók valamennyien.“

Az efféle hecczölések csöppet sem alkalmasak arra, hogy megszilárdítsák a közigazgatási tisztviselő tekintélyét, melyre pedig ebben a nemzetiségileg kiválóan exponált vármegyében soha nagyobb szükség nem volt, mint éppen most. Szerencsére, a krassó-szörénymegyei lakosság józan értelme képes felfogni e támadások okát és tudja, hogy az illető czikkek névtelen írói elcsapott szolgabírák és jegyzők, akik most ilyen módon akarnak bossút állani azért, mert elűzték őket a husosfizek mellett.

Nem is e czikkek miatt szólalunk fel, melyek hiába erőlködnek felháborgatni a lakosság nyugalmát, hanem felszólalunk a miatt, hogy legutóbb a magyar sajtó egy részébe is gyalázatos, aljas rágalmatok csempésztek be tisztikarunkról. Mikor a vármegye tisztikara híven, becsületesen teljesíti kötelességét minden téren: mikor igazi önfeláldozással működik közre idegen nemzetiségek viszonyainak tisztázásául, s valódi lelkesedéssel igyekszik megnyerni a románokat a magyar állam részére. — joggal elvárhatná a magyar sajtótól, hogy akármily információra ne állítsa pelleugérré a tisztikar.

Krassó-Szörényben a lakosság a tisztviselőben a magyart látja. A magyar szedi be tőle az adót, a magyar sorozza közülök a katonákat, a magyar gondoskodik javukról és segít bajaikon. Azert a közigazgatási tisztviselő tekintélyének alásása Krassó-Szörény megyében egyértelmű a magyarság kisebbitésével, lealacsonyításával.

Es ha mai napság nem is európai ember, a ki nem rug egyet sáros csizájával a közigazgatáson, gondolják meg ezt jól az urak, s ha minden áron csomót akarna keresni a kákán, ám keressenek másutt, ahol — találják és a hol a magyar közigazgatásnak nincs oly exponált helyzete, mint Krassó-Szörényben.

A kolera.

— augusztus 5.

Hodos községben, az alsó Csallóközben hatóságilag konstalt koleraeset fordult elő. (Valószínűleg ismét „kolera-nostras“. A szerk.)

Podoloczyszkából sürgönyzik, hogy a kolera már Carry Osztrovban, a második határszéli helységben is kitört. Allítólag 80 személy betegedett meg, a kik közül hét meghalt. Varsóban tényleg előfordult már néhány koleraeset, még pedig szállókban, a járványos vidékről menekült személyek közt.

A kolera most már fellépett Petrovka faluban is, Pultava mellett, mely féluton fekszik Charkov és Kiev közt. A kolerabeteg közt azonban még nem fordult elő halálasat. Charkov kormányzójának közzétett jelentése szerint a kolera ebben a városban is nagyon enyhén lép fel és a betegeknek alig hat százalékát hal meg. Nisni-Novgorodból jelentik, hogy a vásáron megvett árak legnagyobb része ott maradt fekve, mert a vevők vonakodnak azokat hazájukba küldeni. A halpiacot Nisni-Novgorodban egészen bezárták.

Beirutból sürgönyzik, hogy a kolera Saint Jean d'Aereből más déli kikötő városokba is elterjed. Saint Jean d'Aereben aug. 2-án 96 koleraeset, köztük 73 halálos kimenetű fordult elő.

Az egészségügyi és statisztikai hivatal jelentései szerint Páris külvárosiban az utóbbi napokban csak öt koleraszerű diarrhoea-eset fordult elő, magában a városban pedig csak egy ilyen eset. E hat eset több napi időközre oszlik. Koleraesetet nem konstalták.

B e c s b e n a szállótulajdonosok szövete elhatározta, hogy Oroszországból érkező utasoknak nem ad szállást.

Amerikai turisták közt álló társaság, mely jelenleg Oroszországban utazik, a Nisni-Novgorodban uralkodó járvány dacára is meglátogatta e várost. A társaság négy tagja koleraeset. A nemzetközi vasúti kongresszus számos tagja a Nisni-Novgorodba tervezett utazás ellen nyilatkozott, de a mérvadó személyek e terv megvalósításától elállani nem akarnak.

Hivatalos jelentés szerint Perovo falvában, Moszkva közelében kiűtött a kolera. A moszkvakazáni vasútvonalon három megbetegedés és két halálaset történt. A kolera állása egyébként változatlan.

Külföld.

A fészkelődő románok.

Abrudbányáról írják: A románok magatartása itt és a környéken fokozódó nyugtalanosságra szolgálta okot. A románok körében az izgatottság kivált azóta emelkedett, hogy városunkból a helyőrség hadgyakorlatokra távozott. Polgármesterünk a románság titkos forrongására való tekintettel, mely a magyar lakosságot aggasztja, az eltávozott zászlóalj parancsnokát arra kérte, hogy legalább egy századot hagyjon helyőrségül a városban. Ezen a viszonyok által fölötte indokolt kérelmet azonban a zászlóaljparancsnok megtagadta.

A szkupstina egybehívása.

A szerb kormány elhatározta, hogy a szkupstinát augusztusban rendkívüli ülészsakra hívja össze. A szkupstina csupán az A u s z t r i a-M a g y a r o r s z á g g a l kötött vám szerződést és az új kölcsönművelet tárgyalja, ezután P a s s i c s o t régenssé választja.

Az angol parlament megnyitása.

A parlament aug. 4-én nyitották meg. Az alsóházban R i d l e y indítványára, melyet G l a d s t o n e is támogatott, P e e l eddigi elnököt újra megválasztották. Peelt páratlansága folytán az ellenzék is tiszteli. A trónbeszédet hétfőn olvassák fel. A hétfőig tartandó ülésekben a képviselők leteszik az esküt.

Tanügy.

Tanodai értesítés.

A nagyváradi kir. jogakadémián a bejuttatások és beiratások az 1892/3 tanévre f. évi szeptember 1–11-ig bezárólag eszközöltetnek, még pedig az igazgatónál 1–8-ig, az egyes tanárok külön névjegyzékébe legkésőbb szept. 11-ig bezárólag, ezen napon túl a főtétel csak külön engedély alapján történhetik. A tandíj előzetesen lefizetendő, vagy amennyiben a joghallgatók a felmentésre igényt tarthatni vélnék, az ez iránti folyamodványok a tanári karhoz címmezve, mindjárt a beiratáskor az igazgatónál benyújtandók.

A pót-ésismételő alapvizsgálatok f. évi szept. 9-től 14-ig tartanak.

A „Veni Sancte“ szeptember 15-én lesz. a nyilvános előadások szept. 16-án kezdetnek meg. Kelt Nagyváradon, 1892. aug. 1.

Az igazgatóság.

Végleges megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: S z t r o j i n y Lajos a r a d i állami főreáliskolai rendes tanárt, rendes tanári minőségben véglegesen megerősítette.

Erdészeti államvizsga. Az őszi erdészeti államvizsga f. évi október hó 24-ik és az erre következő napokon a fennálló szabályzat értelmében Budapesten az országos erdészeti egyesület székházában d. e. 9 órakor fog megkezdeni és folytatólag megtartatni. A vizsgára jelentkezők felhivatnak, hogy a vizsga letehetésére nyert engedély a vizsga kezdete előtt a bizottság elnökének bemutatassák.

Kitiltott tankönyv. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter a következő című művet: „Leitfaden bei erster Schulunterricht in der Geschichte und Geographie, von Prof. dr. Ernst K a p p. Siebente durchausverbesserte Auflage. Braunschweig. Westermann, 1870.“ közjogi tévedések miatt az 1876. XXVIII. t-cz. 7. §-a alapján az ország összes tanintézetiből kitiltotta.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órákor 762.8 mm., délután 3 órákor 762.8 mm. **Hőmérséklet** reggel 7 órákor C° + 16.1, délután 2 órákor C° + 23.7. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órákor N. 2, délután 2 órákor EN. 4. **Felhőzet:** reggel derült délután többnyire felhős. **Csapadék** az utóbbi 24 órában: 19 milliméter.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Augusztus 6.
Szárak.
Meleg.
Hosszabb ideig állandó.

Az

"ARADI KÖZLÖNY"

előfizetési árai:

Helyben		Vidéken	
Házhoz hordva:		szétküldve:	
Egész évre	12 frt — kr.	Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	6 frt — kr.	Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.	Egy óra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Az előfizetési pónok, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY” kiadóhivatalának küldendők, ugyazsinté ide utalendő minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság”.

H I R E K.

Augusztus 6. Szombat. Róm. kath. naptár: Urunk szinv. — Protestáns naptár: Urunk szinv. — Görög-kel. naptár (juliánus 25.): Anna. — A nap kél 4 óra 46 perczer, nyugszik 7 óra 25 perczer.

Külső-könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. **Holyiség:** polgári iskola. földszint.

Augusztus 7. A gyoroki szepítő-társaság ülése.

Augusztus 10. Arad város közgyűlése d. u. 4 órákor.

Augusztus 13, 14, 15. Lőrincz napi díjlövészet az aradi lövöldben.

Augusztus 13—15. Ügyvédi kongresszus Győrött.

Augusztus 14. Az aradi iparosifjak táncszolgája a városligetben.

Augusztus 14. Lővényszáztási jutalomdíjak kiosztása a vásártéren.

Augusztus 14. Lövész-banet a városligetben, déli 1 órákor.

Augusztus 22. Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgálja Aradon.

Augusztus 22. Orvosok és természetvizsgálók ülése Brassóban.

Augusztus 29. Árlejts a megyénél délelőtt 10 órákor a lovasági laktanya felépítésére.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— **Személyi hírek.** Dessewffy Sándor püspök tegnap Karlsbadból elutazott Budapestre, honnan néhány nap múlva visszatér Temesvárra. Mint értesülünk, a karlsbadi fürdőzés teljesen helyreállította püspökünk egészségét. — **Laffer** tábornok, түzér dandárnok tegnap délután a lögyakorlatokhoz Aradon át elutazott Lippára. — **Mihály** Viktor lugosi gör.-kel. román püspök és **Livin** András kanonok tegnap Aradra érkeztek. **Mihályi** püspök látogatást tett **Metianu** püspöknél és **Ottrubay** törvényszéki elnöknel.

— **A hivatalos lapból.** A király **Sisic** Jakab, a horvát-szlavon országos kormány osztálytanácsosának, saját kérelmére lett nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hü és buzgó szolgálata elismerésül, — nemkülönben **Macsvan** sky Pál eszéki törvényszéki elnöknek, saját kérelmére lett nyugalmaztatása alkalmából, sok évi sikeres szolgálata elismerésül, saját és törvényes utódai részére a magyar nemességet díjmentesen adományozta, — végül **Bauer** György szentszéki ülnököt, a temesvári kath. tanítónőképződe igazgatóját, a csanádi székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

— **Kolera Gajban.** Nagy rémületet és méltatlankodást keltett **Gajban** az a hír, hogy egy **Bulgáriából**, illetve **Romániából** ideszakadt kovácsmester családjával behurczolta a kolerát. A városi főorvosi hivatal a hirre vonatkozólag, megnyugtató felvilágosítást adott, mire beláták a jó gájiak, hogy nem olyan fekete az ördög, a minőre túlélünk képzelődésükben festették. **Eger** György bulgáriai kovács ugyanis nejével és 4 gyermekével **Aradon** lakó rokonánál akar megtelepedni. Gyermkeinek gubbaszkodása s beteges arczsíne fel-

tűnően, az orvosi hivatalban megvizsgáltattak s miután hideg lelésben szenvednek és nem kolerában, letelepülésük ellen kifogás nem volt tehető. A beteg gyermekek tovább is gondos orvosi kezelés alatt maradnak s így nincs okuk a gáji polgártársaknak panaszkodni. A közönség különben is teljesen meg lehet nyugodva, mert koleraeset még sem **Bulgáriában**, sem **Romániában** nem fordult elő s mert az orvosi hivatal a legkörültekintőbb pontossággal örködik a járvány behurczolásának elkerülésén.

— **Csiky Gergely siremleke.** **Csiky** Gergely siremleke szobrászati részét tegnap délután tekintette meg a bizottság **Senyey** Károly műtermében. A magas kőkoporsót két bronzöntvény fogja díszíteni: oldalt **Csiky** Gergely medaillon-arcsképe, feut pedig babér- és palmaágakból, könyvekből és a tragikus álarczából alkotott jelvény. A medaillon-arcskép kitűnő, az emblémák elrendezése igen izléses. A mintákat legközelebb bronzba öntik, úgy hogy az emlék az öszre már felállítható lesz.

— **A mikalakai templomi botrány** miatt még egyre lázonganak a kedélyek. Tegnap 100 tagu küldöttség járt **Metianu** János püspöknél s kérte, hogy a botrányral megszenteléstelenített templomot egy harmadik pappal szentelhesse fel. **Csóra**-párthoz tartozó deputáció kijelentette, hogy ha már **Csóra** nem végezhet isteni tiszteletet, lesz gondjuk reá, hogy **Dászkal** se végezhesen. A püspök utasította őket, hogy hivjanak egybe népgyűlést s azon válaszszanak a kifogásolt számadások felfülvizsgálására egy bizottságot. A küldöttség **Ottrubay** Gyula járási főszolgabírónál bejelentette a gyűlést, de a főbíró, — nehogy a zavargások ismétlődjenek, — a gyűlés összehívását és megtartását betiltotta.

— **Livia-villa.** Mint értesülünk, **Bethlen** András gróf földművelésügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a herculesfürdői szép **Terfaloga** villa, mely néhány hét előtt a temesi takarékpénztár tulajdonába ment át, neje: szül. **Mocsonyi** Livia neve után **Livia-villának** kereszteltethessék, s egyben úgy a maga, mint a grófné nevében köszönetét fejezte ki a temesi takarékpénztárnak a szép figyelemért, melyet iránta tanusított.

— **Gőzfürdő Battonyán.** Battonyáról írják, hogy ott a lakosságból alakulandó részvénytársaság gőzfürdőt akar építeni. A felhívás már kibocsátott. A költségek 5000 frtra tervezetnek, mely összeg 20 irtos részvények aláírásával biztosíthatók.

— **Halálos kimenetelű baleset** történt tegnap délelőtt a **Neuma**-n-féle szeszgyárbán. **Osztrovszky** Simon 28 éves gyári munkás lázbetegen fölment az erjesztő kádakhoz s onnan visszatérve egy másfél méter magas vasléposóról fejével lezuhat a czeмент lapra **Feje** szétloccsant. A helyszínen megjelent **Madarász** Antal gáji alkápitány, az esetről jegyzőkönyvet vett fel s **Herváth** János dr. kerületi orvos intézkedett a súlyosan sérült munkás kórházba szállítása iránt. A szerencsétlen ember a kórházban félórai szenvedés után meghalt.

— **Honvéd-hadaprókok felavatása.** A **Ludovika**-akadémiában e hónap 18-án, a király születése-napján avatják föl a tanfolyamot végzett hallgatókat. A felavatást díszszemle előzi meg a **Vérmezőn**, felavatás után pedig diszebed lesz az intézet tiszti étkezőjében. Augusztus 19-én a felavatottak bevonulnak saját ezredeikhez.

— **Megrendítő szerencsétlenség.** Szapáriligetben megrendítő szerencsétlenség történt esütörtökön délután. **Danekker** Erzsébet férj. **Hohn** Ferencné udvarára két kocsit hordta a gabonát. Az udvaron az egyik kocsit elé fogott lovak a kakas kukurkolásától megvadultak, elragadták a kocsit. A kocsit előtt játszott **Hohn** kis gyermeke s kis távolban állt töie **Hohn** anyósa **Danekker** Magdolna. Az anya veszélyben látva gyerme-

két, fel akarta a lovakat tartóztatni, de a kocsit elütötte s a lovak keresztül gázoltak a gyermekek és nagyanyján. **Hohn** **Ferencné** szörnyen halt, a gyermek és **Danekker** **Magdolna** súlyosan megsérülték. Az első orvosi segínyt **Vékony** Albert dr. kör orvos nyújtotta a sérülteknek. Az esetről fölvetett jegyzőkönyvet **Pécze** Elek főszolgabíró már beküldötte az alispáni hivatalhoz.

— **Képviselőjelöltek párbaja.** Szegedről jelentik, hogy ott tegnap reggel a **Boszorkány-szigeten** politikai párbaj volt. A felek: **Kelemen** Béla dr. és **Lévay** József a tápéi választókerület képviselőjelöltjei. A párbaj minden baj nélkül folyt s pisztolyra történt. Okot a vidalra az adott, hogy **Kelemen** Béla éles hangon szemrehányó levelet írt **Lévay** nak azért, mert ez utóbbi a tápéi jelöltségtől minden ok nélkül visszalépett, minnek következtében a kerület jelölt nélkül maradt. **Lévay** e levélre azzal válaszolt, hogy **Szekrényesy** Kálmán és **Ujj** József dr. szegedi ügyvéd által provokáltatta **Kelemen** t, a ki meg **Pálffy** Viktort és **Fuchs** Istvánt bizta meg az affér elintézésével. A viadal föltételei enyhék voltak. Légy nélkül való pisztolyokkal löttek 25 lépésről, advance nélkül. A csütörtök annyiban számított, hogy a felek gyutacsot tarthattak kezükben s a csütörtök után 8 mp. alatt kicserélhették a rossz kapszlit.

— **Hadkötelesek figyelmebe.** Az idén a közös hadsereg részére besorozott a **radvá**rosi illetőségi hadkötelesek közül a honvédséghez a következőket osztották be:

Csobán Demeter, **Mogyorós** Károly, **Wechsler** Ferencz József, **Helft** Lipót, **Sinyi** János, **Szabó** Minály, **Csozits** Miklós, **Szeke**res György, **Kovács** recte **Kivits** Ferencz, **Bogdán** Szvetozár, **Balázs** József, **Nagy** Mátyás, **Sonnenfeld** József, **Csobán** György, **Pálmai** Andor, **Muntyán** Pál, **Izso** Sándor, **Ivanov** Mihály, **Mittelmann** Ferencz.

— **A tamási vérengzés** alkalmával megsebesült munkások már tul vannak minden veszélyen. Az egyik sérült, kinek mellét döfte át a csendőr szuronya, már ki akart jönni a biharmegyei kórházból, azonban a gondnokság nem engedte el, mert a vizsgálóbíróság átkisértetését rendelte el az ügyészhez.

— **Tekintetes herczeg ur!** Csütörtökön este történt, hogy a peczér elfogta a **Pohl**-kávéház előtt **R.** herczeg huszár tiszthelyettes és **T.** gróf huszárhadnagy kutyáját, mert nem volt rajtuk szájkosár.

Az urak parancsára a kávéház főpinczérje közbelépett és a kutyákat a peczértől erőszakkal elvette. Közben hatalmas láрма és veszedekés állította meg a járókelőket.

A zajra a kutyák gazdái is kijöttek a kávéházból s mikor a pinczér megmagyarázta a közbelépő rendőrnek, hogy **R.** herczeg parancsára jár el, a rendőr odalépett a herczeghez s katonásan tisztelegve, kellő erélylyel mondá:

— **Tekintetes herczeg ur!** adja vissza azt a kutyát, annyit mondok.

— **Was sagt der kerl?** — fordult a herczeg **T.** gróthoz.

A körülállók kacagni kezdtek, a rendőr pedig hivatalos komolysággal jegyezte be a noteszébe, hogy „tekintetes **R.** herczeg és **T.** gróf urak kutyája a szájkosár rendelet szerint elfogatott, de nevezett tekintetes herczeg ur ellenszegült.”

A herczeg ur már tegnap délutánra meg volt cízálva a kihágási bírósághoz, de nem jelent meg.

Hja teheti, mert — tekintetes ur.

— **Színeszek harcza.** **Kozma** Istvan és **Bónis** Lajos, az aradi szintársulat két első rendü tagja között tovább folyik a tollharcz. **Kozma** Pista most egy hosszú nyilatkozatban vág vissza **Bónis** nek tegnapi nyiltteri cikkére. Ime a hosszú cikkből mutatoba egy velős passzus:

„A „Nagyvárada” tegnapi számában **Bónis** Lajos „is” nyilatkozik, hogy az elégtételadást tölem azért tagadta meg, mert engem és minden cselekedetem megvet. Ez egy oroszlanbörbe bujtatott számár okoskodása: „nem vereksem meg veled, hanem megvetlek.” Hogy pedig segédeim előtt az elégtétel nem adást azzal indokolta, hogy ő engemet olyanok tanult ismerni, erre azt mondom: olvassa el a párbajszabályokat és ott meg

fogja találni, hogy miként intézzenek el a az ily ügyek. „Sok és különféle üzemei“ — írja továbbá egy helyt réam. Nos, hát ez roppant tág fogalom és csak annyit mondok rá, hogy a míg ő csak egy megbecsztelenítő üzemet, melyet én elkövettem, ellenem fel nem hoz, mindaddig Bónis Lajost r á g a l m a z ó g a z e m b e r n e k nyilvánítom“ stb.

— **Eihalasztott czéllövészet.** Mint említettük, a gyalogság és tüzérség közös harcászati czéllövésze e hó 4-én lett volna Lippán megtartandó. Mint újabb értesülünk a rossz időjárás miatt az em tartatott meg tegnapelőtt, hanem hétfőre, e hó 8-ára halasztattott el.

— **Rablógyilkosság.** Basahidon (Torontál-megye) egy Molnári Róza nevű, jómodú özvegy asszonyt tegnap reggel meggyalázva és meggyilkolva találtak. Az összes szekrényeket feltörve találta a rendőrség. Molnár Rózának sok pénze és drágasága volt, amelyek mind eltűntek. A nyomozás folyik.

— **Végtárgyalás.** Biró: Minek hozza magával azt a rengeteg botot? Vádlott: Kérem szépen az idézésben az van írva, hogy gondoskodjam védelemről.

— **Tetten kapott tolvajok.** Záray Ödön igazgató-tanító házában fedési munkálatok folytak. A cserepeket lopásra kiválóan alkalmasnak találták Próka Sándor és Takács Terka vadházasságban élő enyves kezű emberek. A káros tetten érte őket, a mint el akarták emelni a cserepeket s átadta őket a rendőrségnek.

— **Hűséges élettárs.** Vuskán György pernyárai lakos két év előtt összeköltözött Kis Mihálné szül. Tóth Erzszi szalmaözvegy menyecskével. Fiatal is, szép is volt a menyecske s Vuskán csakhamar sejdítette, hogy kutya van a kertben. Volt is. Tegnap, míg a „férj“ dolgai után járt, a „drága feleség“ elhajtotta négy sertését, összeköltözt minden ingóságát s ellépett a közepén. A káros „férj“ feljelentése folytán a rendőrség nyomozza a „hűséges élettársat“.

— **Patália.** Lugos János és Korbe Mária aradi vadházásokat a nyomor kapcsolta össze. Kezdetben jól ment dolguk, míg a pálinkaívás el nem tántoritotta az asszonyt. Undok szenvedélye átragadt a férfire is. Attól kezdve oda volt a békességük, folyton civódtak. Tegnap tört ki belőlük az Andrassy-téren legjobban a veszekedés, verekedés vágya. Csinos kis botrányt rögtönöztek, de ezzel aztán magukra vonták a rendőrség neheztelését. A dolognak egy napi potya-lakás lett a vége a torony alatt.

— **Pályázatok.** A bánffy-hunyadi adóhivatalnál III. oszt. adóhivatali ellenőri áll. 14 n. a. — A hódmezővásárhelyi, esetleg valamely más kerületbeli adóhivatalnál VI. oszt. adótiszt áll. 2 h. a. — A lugosi törvényszéknél jegyzői áll. 2 h. a. — Az eperjesi törvényszéknél irnoki áll. 4 h. a. — A brassói törvényszéknél jegyzői áll. 2 h. a. — A pécsi törvényszéknél II. oszt. telekkönyvvezetői áll. 2 h. a.

Egyletek, Társulatok.

— **Az aradi dalegylet** csütörtökön este Rava-s Imre elnöke alatt a tagok szépszámú érdeklődése mellett választmányi ülést tartott, melyben a pénztárnok jelentése után 4 pártoló és 2 működő tag vétetett fel. Továbbá elhatározta a választmány, hogy a nagyszámú pártoló tagok tisztelőre István-herceg napján a „Vadember“-hez címzett vendéglő árnyas kerthelyiségében hangverseny rendez. Titkár jelenti, hogy az egylet a resicza-bányai magyar dalkor alapítására 11 frt 30 krt gyűjtött, mely összeg a pénztárnok által el is lett küldve. — Több kisebb tárgy után az ülést elnök bezárta.

— **A lippai önkényes tüzoltó-egylet,** mely egyike a legrégebb hazai tüzoltó-egyleteknek f. évi augusztus hó 12-én fogja 25 éves fennállásának jubileumát és zászlószentelési ünnepélyét megtartani. A zászlót Várady Antal pápai kamarás, a tüzoltók főpapja, fogja felszentelni, mint zászlóanya Vanna i Gusztávné urhölgy fogja működni. Az ünnepély előreláthatólag igen fényes lesz, mert nemcsak Lippa és vidéke, hanem majdnem az összes délmagyarországi tüzoltó-egyletek részt vesznek az ünnepélyen.

VEGYESEK.

— **Az Irországi agrárgyilkosság.** Glasgow-ból írják, hogy ott a napokban egy Anderson nevű egyént fogott el a rendőrség, s az elfogott egyén a kihallgatásnál elbeszélte, hogy része volt azokban a nagy feltűnést keltett agrárgyilkosságokban, melyeknek Lord Leitria és Lord Mountmorres volt az áldozata. Megnevezte egyúttal azt az emdert is, ki őt erre a gyilkosságra felszólította, azt az embert tudniillik, ki később Careyt megölte, mert elárulta a szintén nagy feltűnést keltett Cavendish és Burke-féle gyilkosságok tettesét.

— **Szerencsétlen csónakázás.** Mohácson a vakációzó ifjuság fürdés közben nem éri be a tágas uszodával, hanem csónakon kimegy a szabad Dunába uszkálni, sőt a szigetre is fürdeni. Egy ily négyes-társaság azonban tegnap szerencsétlenül járt uszórúháiban tett kirándulásával. A csónakot kormányzó fiatal ember gyöngye volt s a csónak egy malomnak a hajtása elé került. A társaság három tagját a molnárlégeny kifoghatta még, de Németh Jenő, a nagyszombati konviktus 6. oszt. tanulója bele fulladt a Dunába.

— **Pignatelli hercegnőről** szól ismét az ének. A hercegnő jelenleg egy kopenhágai chantantban, a „Tivoli“ ban énekel. A múlt hét egyik estéjén a vendégek egy része kiabálással, dörömbözéssel és fütttyel zavarta meg énekét. Csak később tudódott ki, hogy a botránycsinálókat maga a „Tivoli“ igazgatója bujtogatta föl, mert a hercegnőt szerződésének fölbontására akarta birni.

— **Rövid hírek.** A r pá s község határában Cserveni Lukács drótos-tót fürdés közben a Rábába fullt. — Csontosfalván Juhász János két társával Puzder Jánost és Kénpás Józsefet korcsmai multság közben oly sulyosan összeverte, hogy életben maradásukhoz alig van remény. — Debrőd községben pár nap előtt nagy tűz volt. Nyolcz ház égett le. A gyújtogatással Sztacsko Ferenczét gyanusítják. — Temesvárott Strupf J. cipész-mester tízéves fiacskája fürdés közben a Begába fullt. — Hódmezővásárhelyen Taár Kálmán pinczer agyonlőtte magát. — Pilsenből táviratozzák, hogy a cseh nyugati vasut chrasradnitzi vonalán levő Kladava-hid egy javítás alatt levő része bedől't s három munkást agyonütött. Többen sulyosan megsebesültek. Söldenből közlik, hogy Gurgl mellett a Spiegelkogelről még a múlt hó 25-én lezuhant egy pap s vezetőjével együtt szörnyat halt mind kető. E hó elsején távcső segélyével fedezte fel a holttesteket a gurli tanító fia. A pap kilétét még nem tudják.

CSARNOK.

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti novellája. —
[16] Irta: **Dr. Gily Ede.**

— Nem asszonyom, csak azt akarom megmutatni, hogy egy igazi gentleman könnyű szerrel soha sem szokott lemondani.

— Tehát pusztán gentleman szokásból feláldozza Bella jó hírnevét. Ez nem méltó önhöz báró ur, s miúgyon inkább lehet belőle következten, mint azt az állítását, hogy szereti őt.

— Asszonyom ön nagyon védelmére kelt a kis Bellának s ezzel kötelezett le engem. Ezért is itt hangsúlyozni kívánom, hogy nem azért mintha nézeteit magamévá tettem volna, — lemondok a párbajról s köszönetet mondok önnek Bella iránt tanúsított jóindulatáért.

Az előszóából hangok hallatszottak be az ebédlőbe, amiért azután Fonsorné távozott egy pillanatra s kis vártatva egy levelet hozott be a bárónak.

— Berkessyné szobaleánya már a lakásán is kereste ezzel a levéllel, bizonyára nagyon fontos és sürgős közlendőket tartalmazhat.

— Köszönöm. Ha megengedik, azonnal el fogom olvasni.

Feltépte a borítékot s halk hangon folyton jobban derülő arczczal olvasá:

Kedves Báró!

Örömmel értesitem, hogy Bella felvilágosításaim folytán megváltoztatta szándékát s megtisztelő szives ajánlatát készség-

gel elfogadja. Nem akartam tovább várakoztatni az értesítéssel, mert nem kellemes, ha valakinek egy fontos kérdésben kételeyei vannak. Szívesen vennék Bellával, ha ma velünk vacsoráznának.

Szivélyesen üdvözli

Berkessyné.

— Asszonyom, most már boldog vagyok. Ime olvassa el e sorokat. Bella az euyém lesz. De ah, most veszem magamat észre, olyan izgatott vagyok, mint valami gyermek.

— Pedig az nem méltó egy igazi gentlemanhoz.

— Bizalmas körben megengedheti magának akárki is — igyekezett neje satirikus megjegyzésének élet elvenni Fonsorné.

A báró felállott és elbucszott a gyógyszerészéktől, hogy lakására térve intézkedessen az eredeti báró keresztlevelének beszerzése iránt.

Mikor hazaért, végigterült a pamlagon s elgondolva az események kedvező alakulásából reá háramlendő haszon nagyságát, naggosan kiáltott fel:

— Becsületemre mondom, hogy akkor jönnek az embernek a legzsensialisabb eszméi, amikor már a kétségbeesés küszöbén áll. Berkessyné mama remek egy asszonyag, fogadom, hogy csak egy tekintetet vetett arra a kis libára, s ügyem mindjárt el volt intézve. Ma este jól fogok mulatni, csak az apóssal való eszmeccserét unom. Ő egy közönséges ember, aki nem tudja méltányolni azokat az előnyöket, melyeket Bella hozománya nekem fog nyújtani. De se baj. A fő dolog az, hogy ne jusson szóhoz, arra pedig nekem majd lesz gondom.

Csak most az egyszer ne hagyjon cserbe a tehetségem, soha sem lesz többé szükségem reá. Az ördögbe is, most látom csak, hogy mindenem kockázattal van ebben a játszmában. Ha lelepleztenék, akkor végem van, nem marad más választásom, mint a legdicsebb halál: egy szál ólomgolyó. No, de nyarhetek is ötvenezer forint hozományt, egy-két mézes hetet, szalmaözvegyi érdekes helyzetet addig, míg ültetvényes leszek Kongó partján, a mikor majd újra meg fogok nőszülni.

Nem, ezerszer nem, ezt a játszmát nem szabad elvesztenem, ha minden ellenem esküszik is.

(Folytatása következik.)

Utolsó posta.

— augusztus 5.

— **A drágasági pótlék.** A közgyűlés ama határozatát, a mely szerint a fő- és székvárosi összes alkalmazottak drágasági pótlékban részesítendők, a belügyminiszter jóváhagyta, akként, hogy egyelőre félévi esedékes összegül 120,000 frt lesz kiutalványozandó; a második félévi részlet utalványozását csak akkor engedélyezi a belügyminiszter, ha teljesen hiteles adatokkal ki lesz mutatva, hogy a pénzbeli fedezet készen áll.

Táviratok.

Kautz Wekerlénél.

Budapest, augusztus 5. (Saj. tud. táv.)

Kautz Gyula Budapestben időzése alkalmával Wekerle pénzügyminiszterrel eszmeccserét folytatott a valuta-rendezés következtében a bankkal megindított tárgyalásokra nézve.

Békésen elintézett affér.

Budapest, augusztus 5. (Saj. tud. táv.)

„A zónatarifa reformja“ czimen Heltai Ferencz dr. és Szekula Gyula között polemia folyt a „Pesti Hirlap“-ban és a „Vasuti és Közlekedési Közlöny“-ben. Heltai legutolsó nyilatkozata a „Nemzet“-ben jelent meg, melyre Szekula Gyula a „Budapesti Hirlap“-ban felelt. Heltai e nyilatkozat folytán indítatva érezte magát, hogy Szekulát megbízottai által provokáltassa. A két fél segédei egyértelműleg békésen intézték el az affért.

Páris egészségügyi állapota.

Páris, augusztus 5. (Saját tud. táv.) Az egészségügyi állapot Páris és összes külvárosában mindegyre javul, kivéve Argentuilt, ahol a múlt héten mintegy szazán haltak meg koleraszzerű diarrhoea és tífusos láz következtében.

Megszünt hivatalos érintkezés.

Páris, augusztus 5. (Saj. tud. táv.) A Madagaszkárból érkező hírek nagyon kedvezőtlenek. A francia főresidens összehívott ülései a madagaszkári kormánnyal megszakadt. A miniszterelnök nem akarta hivatalosan fogadni a residentet. E szerint Franciaország védnöksége illuzórius. A francia kormány részéről történő minden felszólalás figyelmen kívül marad.

A „Times“ az angol trónbeszéről.

London, augusztus 5. (Saj. tud. táv.) A „Times“ jelentése szerint a trónbeszéd majdnem kizárólag külügyekkel fog foglalkozni.

Elítelt sikkasztó-szövetkezet.

Frankfurt, augusztus 5. (Saj. tud. táv.) A Jäger és társai elleni bünperben az itteni törvényszék meghozta az ítéletet. Jäger Rudolf 10 évi, Heusel Henrik 6 évi, Klottz Jozefine 3 évi, Gerloff Adolf anyja és nővére 2-2 évi, Jäger neje, s zül ei és a Clemens házaspár egyenkint másfél évi, Mösser Katalin cseléd 1 évi és annak sógora 6 havi fogházra ítéltettek.

Zavargás.

Dublin, augusztus 5. (Saj. tud. táv.) A véres zavargások tegnap este Dublin utcáin ismétlődtek. Heves küzdelem után parnelliták és antiparnelliták egymásnak rontottak. A rendőrség közbelepett, de súlyos bántalmazásokat szenvedett. Számosan megsebesültek. Többet letartóztattak.

Közgazdaság.

Aradi heti állatvásár.

Arad, augusztus 5.

A mai heti állatvásár forgalomban meg lehetősíteni volt. Szarvasmarha és ló a természetes országos vásár miatt igen kevés hajtattott fel. Az adás-vétel tárgyát leginkább a sertés képezte. Az eladott csekély szarvasmarha magas árakon kelt el.

Soborsinból írják lapunknak: Az ideai termés roszból 22-24 kereszt és búzából 20-25 kereszt katasztrális hodankint. A szalmahozamból remélhető szemtermés 10-12 hektoliter buza és 9-10 hektoliter rozs. A termés minősége igen különböző. A buzahektoliterenkinti átlagsúlya 70-80 kilogramm közt változik.

A cukorrépa-termés. A répacukor ipar központja egyesülete a minap vegyelemezést eszközölt a monarchia különböző vidékein termelt cukorrépákra vonatkozólag, hogy az új cukor-kampagne kilátásairól megközelítő képet nyerjen. E szerint az ideai répa minősége ez időszert sokkal kedvezőbb, mint tavaly. Cukortartalma ugyanis 12.34%, az előző évi 9.53 százalékkal szemben. A répa sulya ellenben az idén sokkal csekélyebb, mint tavaly, t. i. 217.6 gramm a 255 grammhoz képest. Legkedvezőtlenebb az arány Csehországban, hol a mennyiség hiány teljes 30 százalékra rug.

A világ összes vasutai. Érdekes kimutatás jelen meg a napokban a földgömbön forgalomban levő vasutak számáról, a vasút-hálózat kiterjedéséről. Bámulatos az óriási fel-lejövő, amelyet a vasuttforgalom, különösen az utóbbi időben vett. 1890. év végén a földgömbön összesen 617.285 km. vasut volt forgalomban. Ez a hosszúság a föld egyenlítői ke-

rületének majdnem 15 s félszerese (40.070) s a holdnak a földtől való középtávolságát (384.420 km.) egy és kétharmadszor mulja fölül. Az egyes földrészek közül magára Amerikára 331.417 km., vagyis 54 százalék esik s így Amerikának van a legnagyobb vasut-hálózata: ezután jön Európa 223.869 km.-rel, vagyis 36 százalékkal. A többi földrésznek — területükhöz képest — csekély a vasutja, A zsiának csak 33.724, Ausztráliának 18.880, Afrikának pedig csupán 9386 km. Az európai államok között Németországnak 43.869 km, Franciaországnak 36.895, Nagybritániának és Írországnak 32.297, Oroszországnak 30.957 és az osztrák-magyar birodalomnak 27.113 km. vasutja van. Amerikában az Egyesült-Államoknak van a legtöbb hálózata és pedig 268.409 km. Az 1890. év végén az egész föld kerék-ségén forgalomban levő vasutak összes befektetési tőkéje 60 milliárdra tehető kerekben, vagyis egy kilométer vasut átlag 106.050 frtba került.

Inség Egyiptomban. Alexandriából július hó 31-éről írják, hogy az idén Egyiptom két-negyed részében oly gyenge a termés, néhol abszolote nem is termett, a juniusi és júliusi sork napok leforrázták a terményeket, hogy sok helyen a lakosság néhány hét mulva, a mikor már a múlt évi terméskészletek is elfogynak, a legnagyobb nélkülözésre lesz utalva. Izmaila környékén néhol semmi sem termett, ott már idegen termények beviteléből tengeti a nép életét. Egyiptom rendes körülmények között több millió métermáza gabonát exportál s az idén egyes kerületekbe be kell vinnie terményeket. A kormány az utóbbi napokban, a mint az aratási eredmények ismertekké váltak, informáltatta magát minden egyes kerületből, s ekkor tűnt ki, hogy mily rossz termést adott a gabona és bab. Altalában az élelmi cikkek aratási eredménye alig gyenge közepeszerű. A beszülöttek között a buza ára néhány nap alatt jelentékenyen emelkedett. Az exportra kerülő gabonaneműek viszonyitva a múlt évi forgalomhoz, kerek 50 százalékkal csökkentek.

Szeszüzlet.

Augusztus 5.

Mai jegyzéseink: Készürü nagyban nyers szesz 54.—, kiesinyben 54.50 hordó nélkül. per 100 liter 1/2 belezerve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai. —

Budapest. aug. 5. d. u. 5 óra.

Table with columns: Gabona, Faj, Irányzat, 100 kg gramm frt. Rows include Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Kaposzta-repcze, Köles.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden

Budapest, 1892. augusztus 5.

Table with columns: Name, Value. Lists exchange rates for Magyar nyereséménysorsjegy-kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy, Osztrák járadék papírban, etc.

Idegenek névsora Aradon.

Augusztus 5.

Fehér Kereszt szálloda: Mihály Viktor román püspök. Lugos. Linin András kanonok. Lugos. Gróf Normán N. földbirtokos. Poistelke. Kálmán János magánzó, Nádas-Ladány. Wonvemans Ferencz albíró, tanácsjegyző, Nagyvára I. Szávics János magánzó és neje. Nagybecskerek Popovits Misán magánzó, Nagybecskerek Vass szálloda: Báró Wasmer birtokos, M-Báche-gyes.

Nádor szálloda: Wohlman Gyula biztosító ügyelő, Marosvásárhely. Weisz Odou kereskedő, Borosjenő.

Három Király szálloda: Vásárhelyi Rezső jegyző, Ternoza. Pleszák Mátyás mészáros, Szemlak. Weisz Ignác kereskedő, Tornyá. Bogdán György eszeres, Kerülő. Horváth N. jegyző, Borosjenő. Orgovits J. kereskedő, Tornyá. Orodí Nádor jegyző, Glogovác. Pap Gábor jegyző. Solymos. Török János jegyző, Világos.

Arany Kulcs szálloda: Szabó Sándor gazdász, Dombiratos. Argyelán Trifa tanító, Vojtek. Ehrenreich N. vendéglős, Petrozsény. Matter Károly földműves, Székudvarhely. German János gépész. M.-Bodzás. Emeronovits Héja magánzó, H.-M.-Vásárhely. Czukor Péter. Emeronovits Székudvarhely.

Magyar Korona szálloda: Pavlevits Igrác kereskedő, Pankota. Váradi Józsefné magánzó, Budapest.

Vasúti szálloda: Hofbauer Albert műépítész, Gyulafehervár. Kovács Lászlóné erdész neje. Arad. Györfly Ernő gyógyszerész, Erdély. Farnos László államasutai segédmérnök, Ó-Kocsárd.

Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

Nyilttér.

Törvényhatóságok

becses figyelmébe ajánljuk

fertőtlenítő-szereink nagy raktárát a legjutányosabb árak mellett

Szolgalatkész tisztelettel:

Vojtek és Weisz.

Egy tanuló felvétetik.

Diszelőadás.

Petrofsky Delleville Bruno

ur francia Prestidigitateur illusionista új találványokkal, és.

Mad. Benita

utólérhetlen mutatványaival a gondolatvitel (Transmission de Pensée)

ma és holnap vasárnap

lfj. Schor Béla,

a „Vademberhez“ címzett diszes kerthelyiségben igen érdekes előadást tart szabad bemenettel

Kezdeté esti 8 órakor.

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosítottatik.

501 11-*

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közlömekért nem vállal felelősséget a szerk.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi szegények házának kiépítésével kapcsolatos munkák elvállalása iránt f. évi augusztus hó 8-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 28609 frt 40 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százalékáa készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a tervek és a költségvetés a mérnöki hivatalnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke nek 1892. évi augusztus hó 1-én tartott üléséből.

P a r e c z,
tanácsnok.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Zágrábott,
14503 sz. 588 3—3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulirt üzletvezetőségének központjában rendszeresített három, a pécsi forgalmi főnökségnél egy hivatali szolgálat, s az új-dombóvári osztálymérnökségnél rendszeresített egy irodai szolgálat állás megüresedett, mellyel, még pedig a hivatali szolgálati állásokkal 300 azaz háromszáz forint fizetés és Zágrábban 120 azaz százharminc forint, Pécsen pedig — egyelőre — 80 azaz nyolcvan forint lakbér, az irodaszolgálati állással pedig 210 azaz kétszázötven forint fizetés és 60 azaz hatvan forint lakbér és mindkét rendbeli állásokkal a szolgálatteljesítés élvizete van egybekötve.

A polgári alkalmaztatásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal ellátott kiszolgált altisztek az ily állások betöltésénél elősőbbéssel bírván, felhívjuk azon altiszteket, kik az 1878. évi II. t. cz. értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni öhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványukat, melyben a vasuti szolgálatra képesítő, 35 évf. meg nem haladó életkoron, ép és egészséges testszerkezeten kívül a magyar írás és olvasásban s a számolás elemeiben való jártasság, továbbá a magyar állampolgárság kellően igazolando — következő cím alatt „A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének (I. osztály) Zágráb” legkésőbb 1892. évi augusztus hó 16-ig betérjessék, minthogy az ezen határidőn túl beérkező folyamodványok figyelembe vételnem; nem fognak.

Mindazon pályázók, kik a magyar nyelven kívül a horvát nyelvben is jártasak, az üzletvezetőség központjában üresedésben levő állások betöltésénél egyéb pályázókhoz szemben előnyben részesülnek.

Zágráb, 1892. július hó 12-én.

Az üzletvezetőség.

91470 | 92. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény

darabos és kocszaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alkalmazottai magánszükségletének részbeni fedezésére, valamint személykocsik és hivatalos helyiségek fűtésére a jövő 1893. évi január hótól egy, esetleg három évi időtartamra évenként szükséges mintegy 82000 azaz harminckétezer tonna darabos vagy koczka szén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdetünk a következő feltételek mellett:

1. A fent kitüntetett mennyiség csak megközelítő előirányzatot képez, minélfogva az a liquit, barna és közsénszállítását tárgyazó 65465 | 92. számú különleges feltételek 5. §-a értelmében egy negyedrésszel általunk szabad tetszésünk szerint felemlhető vagy lezállítható. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy a fentebb kitüntetett évi mennyiség szállítását egy, esetleg három évi időtartamra is biztosíthatjuk, ha t. i. ezen hosszabb időre történő kötés által előnyösebb árak érhetőek el.

2. A szállítás egyébként az anyagok szállitása.

3. A fent kitüntetett szénmennyiség a szükséghez képest havi részletekben még pedig tulnyomó részben a téli hónapokban szállítandó és

az időnkénti tényleges havi szükséglet mindég a megelőző hó második felében fog megengedtetni.

4. Újabb képződésű barna szén (liquit), valamint az oly tulajdonsággal bíró szén, mely a tűsára vonatkozó 129381 | 91. számú általános és a liquit, barna és közsénre vonatkozó 65465 | 92. sz. különleges feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerezési szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrássy-ut 75. sz. II. emelet) és az üzletvezetőségnek naponkint a hivatalos órákban megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtarunknál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett posta útján megszerezhetők. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja. zelésnél összesül s ez által az égési folyamatot meggátolja, a tüzet eloltja, tekintetbe nem vétetik.

5. A szállítás a magy. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközözendő és a beszállítási hely az ajánlatban pontosan kiteendő, megjegyeztetik, hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében a megállapított szállítási helyen vasuti vagonokba rakva adandó át.

6. Az ajánlatban minde: kétséget kizáró módon megnevezendő azon bányák, hol az ajánlott szén termeltetni fog e fentartjuk magunknak a jogot, hogy kiküldött közegek által erről bármikor meggyőződést szerezhessünk.

7. Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak az ajánlatához csatolni.

8. Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy az ajánlott szén hazai vagy külföldi származású-e? A belföldinek jelzett szén akkor fog hazai származásának tekintetni, ha ez azon kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, a melynek kerületében a termelési hely fekszik.

9. Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlott szén mily gőzfejlesztő képességgel bír, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzölget el, továbbá az eléghetelen részek százalék mennyisége és a calorikus érték.

10. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsiakba rakva bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítva és pedig külön a darabos és külön a kocszaszénre nézve külön az egy és külön a három évi szállításra számokkal és betűkkel olvashatóan teendő ki, de kiteendő egyszersmind az ajánlaton a szénnek ára a vasuti kocsiakba felrakva, bérmentve a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomására is.

Ajánlatok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vehetők.

11. Megengedtetik, hogy a fentebb kitüntetett egész mennyiségre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

12. Minden ajánló köteles kívánatunkra próbaszén szállítani, mely próbaszén az ajánlati ár alapján fog fizettetni.

13. Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmal:

„Ajánlat darabos és kocszaszénre a 91470 | 92. számhoz” 1892. évi augusztus hó 23-ának déli 12 órájáig az anyag- és leltárbeszerezési szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján beküldendők.

14. Bánatpénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalék készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi augusztus hó 22-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Az értékpapirok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tízenegy napnál nem régiebb legutó napi árfolyam szerinti értékben — azonban névértéken felül sohasem — vétetnek számításba.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlítettől, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

15. Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen, hogy ajánlattevő ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti, az ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

16. Különösen figyelmeztetnek a pályázni szándékozókat, hogy ezen feltételektől eltérő aján-

latok, továbbá olyanok, melyek nem a kitüzött határidőig érkeznek, vagy pótlólag vagy pedig táviratilag vétetnek — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem vétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

17. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt — tekintet nélkül az árra — szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem köttetik és végre hogy a czél elérésére tetszés szerint bármely más intézkedést is tehessen.

Budapesten, 1892. július hó.

**A m. kir. államvasutak
igazgatósága.**

8996, 892.

592 3—3.

HIRDETMÉNY.

Oroszország keleti és északkeleti vidékein felmerült kolera-járvány esetleges behurcolásának megakadályozása, valamint a járvány befogadása és terjesztésére alkalmas ártalmak eltávolítása érdekében a nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 53061. sz. a. kelt körrendelete, valamint a meghallgatott főorvos véleménye alapján a következő óvrendszabályok követését rendelem el:

1. Vendégfogadósok, korcsmárosok, magán-szállók és iparosszállók tulajdonosai, egyletek és intézetek, nemkülönbén magánosok, kik idegen utasoknak, iparossegédeknek, munkásoknak vagy más idegeneknek szállást adnak, kötelesek az Oroszország keleti és északkeleti vidékekről érkező utasokat a beszállás után soron kívül a kapitányi hivatalnál bejelenteni.

2. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló nagy házak tulajdonosai kötelesek a trágyát és szemetet az udvarukból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét naponta felsepertetni, a vizfolyókákat kisépertetni és messz-telej kiöblíttetni.

3. Az utcára vagy folyókába szennyes vizet önteni, elhullott állatot vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe mellett tilos.

4. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádba vizet tartani, mely 100 liter vízre 5 klg. nyers carkolsav vagy 10 klg. vasgálicz felolvasztva álljon s ezen folyadékból az árnyékszékbe minden ültetőhelyre 5—5 liter számitva harmadnaponként beönteni, ezzel fertőtlenítenedök a szeméttartó ládák és gödrök is.

5. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

6. Szükudvari házak kapui kora reggeltől késő estig tárva tartandók.

7. A kutak tisztán tartandók, a mellettük netán lévő gödrös helyek tiszta földdel feltöltenedök, a pocsolyák kiszáritatandók, nehogy a kut vize a szennyes viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék, a rozsz vizü kutak használata mellőzendő s a szomszédos megjelölt vizü kutak vize élvezendő.

8. A mézszásképek, valamint a piacon árusított hentesk vágótőkei, asztalai és a mérleg legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen romlott gyümölcsöt, a párolásra szánt félere-t gyümölcs kivételével, üzleti helyiségekben, vagy piacon elárusítani a legszigorébb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetere nem alkalmas tápszerek elköszöztatni és megsemmisíttetni fognak.

9. Nem élő, de még friss halak árulása csak d. e. 10 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig már kiadott meghagyásban foglalt módon megszáritandók.

10. Bérkocsisok, fuvarosok és közuti vasut álló hollywoodi, egy városban, mint a vasutnál naponta többször felseprendő, a trágya eltávolítandó és a külön kiadott utasításhoz képest naponta 4 ízben fertőtlenítenedök.

Kik a jelen hirdetményben foglalt óvintőzkedéseket nem foganatosítják, kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-ban előirt pénzbürral fognak sújtatni.

Az óvintőzkedések foganatosításának ellenőrzésére az összes rendőri személyzet utasíttatik.

Arad, 1892. július hó 27-én a kapitányi hivatal mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Legujabb kendő-blousok Rosenblüh H. és Társánál

ARAD, Szabadságtér.

Kaphatók:

batistból 2 frt 50 kr.,
francia batist vagy zephyrből 2 frt 80 kr.,
de laine vagy himzett vaileból 3 frt 50 kr—4 frt.

Nálunk vásárolt kelmékből ruhák teljes elkészítését mindenkor a legujabb modellek után készítve elvállaljuk.

**1 csinos utcai-ruha varratása 6 frttól,
1 pongyola (Schlafrock) varratása 2.50 krtól kezdve.**

606 1—*

Hazánk kedvelt és rendkívül szénsavdus

Szántói savanyu vize

kapható a kutkezelőség által megszabott igen előnyös árakon az aradi raktárban

Flamm Lipót szállítónál,

valamint az összes fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

!! Kérjünk csak Szántói fröcscsöt !!

424 18—35

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **fő-ut 2-ik szám alatt a városházával szemben**

fűszer-, csemege- és gyarmatáru üzletet nyitottunk.

Teljes igyekezettel azon leszünk, hogy az igen tisztelt közönség bizalmát pontos, jutányos és minden igényeknek megfelelő kiszolgálás által kiérdemeljük. A n. é. közönség szives pártfogásáért esdve, maradunk teljes tisztelettel

DÜRR TESTVÉREK.

Azonkívül melegen ajánljuk

valódi francia és magyar pezsgőinket

és kiváló minőségű

COGNACUNKAT,

valamint kitűnő

csemege és asztali borainkat.

Nyomatott az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdájában

ÉRTESÍTÉS.

F. évi július 31-én megjelent lapunkban az élelmezési cikkek a temesvári fehértemplomi, karánsebesi, nagy-beckereki, pancsovai, lugosi, Ada-Kalehi, nagy-kiskindai, arad-vári, kis-szent-miklósi, hódmező-vásárhelyi, b.-csabai, szegedi, nagyváradi, debreczeni és álmósi állomásokon bérleti úton való szállításának biztosítása iránt közzétett hirdetményre ezennel figyelemztetik.

A közelebbi feltételek a csász. és kir. katonai élelmezési raktárnál Temesvárott, az aradi várban és Nagyváradon naponta délelőtti 9 és 10 közt betekintheők.

9270 | 892.

604 1—3

Hirdetmény.

A város területén ismét egy kutya kóborolt, mely a gyepteren elhulván, boncsolás alkalmával veszettnek nyilvánított, ennek folytán a kutyák kötve tartása vagy szájkosárral ellátása tárgyában folyó évi július 6-án 7969 | 892 sz. a. kibocsájtott rendelet joghatálya folyó évi július 31-től szeptember 8-ig terjedő 40 napra kiterjesztetik.

Erről a lakosság azzal értesítettik, hogy a fent meghatározott idő alatt szájkosár nélkül az utcán talált kutyák elfogatni, és a gyepteren megsemmisíteni, a tulajdonosok pedig pénzbüntetéssel bünteteni fognak.

Aradon, 1892. augusztus 1-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

161 | 892.

603 3—3

Árlejtési hirdetés.

A radnai kir. járásbíró és m. kir. adóhivatal helyiségeit képező kir. kincstári épületnek a telekkönyv elhelyezhetése céljából leendő kibővítési átalakítási és helyreállítási munka elvállalása iránt **folyó évi augusztus hó 13-ik napja d. e. 10 órakor** a radnai kir. járásbíró helyiségében 1838 frt 20 kr. kikialtási ár mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.

Írásbeli zárt ajánlatok 50 kros bélyeg és a kikialtási ár 10 százalékát tevő bánatpénzzel ellátva a szóbeli árlejtés megkezdése előtt a radnai kir. járásbírósnál benyújthatók.

Az árlejtési feltételek és költségvetési iratok a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt a kir. járásbírósnál Radnán 1892. évi július hó 29-én.

Bartos Gusztáv,
kir. jbiró.

11939 | 892.

601 3—3

Hirdetés.

Tekintettel arra, hogy ugy a köz mint a magán életre kiszámíthatlan horderővel és megbecsülhetlen előnnyel jár az időszámítás egységes volta s tekintettel arra, hogy a közép-európai egységes időszámítás az ország összes közforgalmi intézeteinél a vasuti, posta és távirda szolgálatban, nemkülönben az állami hatóságok nagy részénél és Budapest fő és székvárosban már kötelezőleg életbe is van léptetve: ennél fogva a nagymélt. m. kir. belügyminiszterium 51200—IV—5 | 892. sz. a. kelt körrendelete nyomán, mihez tartás és köztudomásra való hozatal végett ezennel közhírré tétetik, hogy e végből miszerint az egységes közép-európai időről minden hivatal naponként pontos és megbízható tájékoztatást szerezhessen, a kereskedelemügyi miniszter ur intézkedett, hogy a hazai összes vasuti állomások, valamint a posta és távirda hivatalok naponként a közép-európai idő szerinti déli 12 órakor a budapesti metereológiai intézetből a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség útján pontos jelzést kapjanak. Egyébiránt az időnek a vasuti, illetőleg a posta és távirda állomásokon kívül külön berendezések (jelző vezetékek) által leendő közvetítéséről a kereskedelemügyi miniszter ur engedélyének előzetes kieszközlése mellett az érdekeltek az engedély megadása alkalmával meghatározott módon és saját költségükön gondoskodhatnak.

Arad, 1892. évi július hó 16-án.

A városi tanács.